

TÁMOP 5.4.1. „Szociális és gyermekvédelmi szabályozó rendszer kidolgozása” pillér

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás – Gyámi gondozói tanácsadás

Készült a TÁMOP 5.4.1.-08/1-2009-0002 projekt azonosító számú
A szociális szolgáltatások modernizációja, központi és stratégiai tervezési
kapacitások megerősítése, szociálpolitikai döntések megalapozása –
Szabályozási pillér (I.) projekt keretében.

Budapest, 2011. szeptember

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

A területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás jellemzően területi gyermekvédelmi szakszolgálat, vagy gyermek- és ifjúságvédő intézet keretében valósul meg. A szakszolgáltatás egyes szolgáltatásai a következők:

- hivatásos gyámság, eseti gondnokság,
- gyámi gondozói tanácsadás,
- megyei/fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság működtetése és szakvélemény készítése
- gondozási hely meghatározása,
- befogadó otthon működtetése,
- nyilvántartások vezetése,
- örökbefogadás előkészítése,
- nevelőszülői hálózat működtetése.

Fenntartói döntés alapján e feladatok közül a befogadó otthon és a nevelőszülői hálózat működtetése más struktúrában is lehetséges, pl. gyermekotthonhoz rendelve. Lehetséges továbbá, hogy valamennyi szakszolgálati feladat és az otthont nyújtó ellátások (gyermekotthonok, lakásotthonok, utógondozó otthonok) egy szervezeti struktúrában, úgynevezett gyermekvédelmi központban, vagy szakszolgálat és intézményei elnevezés alatt valósulnak meg.

Szabályozási anyagainkban a különböző szolgáltatásokat külön protokollokban írjuk le.

Tartalom

1.	Cél, funkció	4
2.	Célcsoport, megvalósulási kritériumok	4
3.	Alapelvek	4
3.1.	Önrendelkezés.....	4
3.2.	Részvétel	4
3.3.	Érdekérvényesítési esélyek növelése	4
3.4.	Eredményesség	4
3.5.	A legkisebb beavatkozás elve	4
4.	A szolgáltatás leírása	5
5.	Protokoll.....	5
5.1.	Szereplők:	5
5.2.	A szolgáltatás részletes leírása	5
5.2.1.	Gyámi gondozói tanácsadás gyermekotthoni gyámok esetében	5
5.2.2.	Gyámi gondozói tanácsadás nevelőszülői gyámság esetében	7
5.2.3.	Gyámi gondozói tanácsadás hivatásos gyám esetében	9
5.2.4.	Gyámi gondozói tanácsadó gyámhivataloknak nyújtott szolgáltatásai.....	10
5.2.5.	A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása	11
5.2.6.	Gyámoknak nyújtott tanácsadás	12
5.2.7.	Látogatások protokollja	13
5.2.8.	A látogatások után végzett tevékenység.....	14
5.2.9.	Helyzetértékelés és javaslatok megtétele	15
5.3.	Személyi feltételek.....	15
5.4.	Kompetenciák.....	16
5.5.	Tárgyi feltételek.....	16
6.	Indikátorok.....	16
7.	Ellenőrző lista a protokollok megvalósításához	18
8.	Mellékletek	22
8.1.	Szakirodalom	22
8.2.	Jogszabályok.....	23
8.3.	Táblázat	23
9.	Fogalommagyarázatok	24
10.	Jogszabály-módosítási javaslatok	25

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás – Gyámi gondozói tanácsadás

1. Cél, funkció

A gyámi gondozói tanácsadás a gyermekvédelmi szakellátásba utalt gyermekek gyámságának szakszerű ellátását, az egyéni elhelyezési terv végrehajtását, a gyermeki jogok érvényesülését hivatott támogatni és ellenőrizni.

2. Célcsoport, megvalósulási kritériumok

A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek.
Gyermekeketthoni gyám, nevelőszülői gyám, hivatásos gyám.

3. Alapelvek

3.1.Önrendelkezés

A gyámi gondozói tanácsadó segíti a gyermek autonómiájának erősítését azáltal, hogy tiszteletben tartja véleményét, akaratát, szándékait, azaz önrendelkezését. A gyámok vonatkozásában ezt az alapelvet nem alkalmazzuk.

3.2.Részvétel

A gyermek életkorának és fejlettségének megfelelő szinten aktívan részt vesz saját helyzetének értékelésében, szabadon véleményt formál. A gyámok vonatkozásában ezt az alapelvet nem értelmezzük.

3.3.Érdekérvényesítési esélyek növelése

A gyámi gondozói tanácsadás során a tanácsadó mindig segíti a gyermeket abban, hogy meg tudja fogalmazni érdekeit. Felhívja a gyermek figyelmét az érdekérvényesítés lehetőségeire, fórumaira.

3.4.Eredményesség

Eredményesnek tekinthető a gyámi gondozói tanácsadás akkor, ha a gyermek legjobb érdekére figyelemmel kerülnek kielégítésre szükségletei gondozási helyén, az ellátás hiányosságai vagy az elszenvedett jogsérelmek a legrövidebb időn belül korrigálásra kerülnek.

A gyám együttműködési készséget tanúsít gyámi gondozói tanácsadóval, haladéktalanul intézkedik a tanácsadó észrevételei nyomán.

3.5. A legkisebb beavatkozás elve

A gyermekvédelem minden szintjén, úgy az alap-, mint a szakellátásban (a gyermek legjobb érdekének való megfelelés mellett) mindenkor úgy

kell tanácsot adni, segítséget nyújtani, ellátást biztosítani, hogy az csak a lehető legkisebb mértékben tegyen bármit a felhasználók **helyett**, illetve **ellenében**. Mind a gyermek, mind szülei számára a maximális véleményalkotási, döntési lehetőséget kell biztosítani.

4. A szolgáltatás leírása

A gyámi gondozói tanácsadás kiterjed a gyám törvényes képviselői, vagyonkezelői és gondozó-nevelői szülői felügyeleti jogosítványainak támogatására és ellenőrzésére. Ennek során segíti és ellenőrzi a gyámi gondozói tanácsadó az egyéni gondozási-nevelési terv megvalósulását és a gyermeki jogok érvényesülését a gyermek teljeskörű ellátása alatt.

A gyámi gondozói tanácsadó tapasztalatairól tájékoztatja az illetékes gyámhivatalt.

5. Protokoll

5.1. Szereplők:

- Gyermek
- Gyámi, gondozói tanácsadó
- Átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek
- Gyám (gyermekotthoni gyám, nevelőszülői gyám, hivatásos gyám)
- Gondozó
- Alapellátás családgondozója
- Szakellátás családgondozója
- Gyámhivatal

5.2. A szolgáltatás részletes leírása

5.2.1. Gyámi gondozói tanácsadás gyermekotthoni gyámok esetében

Tartalmi leírás:

A gyermekotthonban, lakásotthonban elhelyezett gyermek gyámjának segítése ellenőrzése.

A gyermekotthoni gyám speciális helyzetére a gyámi gondozói tanácsadó figyelemmel van miután a gyám gyakran intézményvezetői feladatokat is ellát, azaz elkerülhetetlen a szerepkonfliktus.

A gyámi gondozói tanácsadó a gyermekotthoni gyámot kizárólag gyámi minőségében szólítja meg.

A tanácsadó jelenléte segítő és ellenőrző funkciója segíti a gyermekotthoni gyámot szerepének azonosításában. Tehát a gyermek szükségleteinek elsődlegességét tartja szem előtt.

A tevékenység célja:

A gyám feladatellátásának segítése és ellenőrzése, a gyermek egyéni gondozási, nevelési tervének időarányos teljesülése a gyermeki jogok érvényre jutása.

A tevékenység részletes leírása:

Meglátogatja a gyermeket a gondozási helyén és találkozik:

- a gyermekkel
- a gyámmal
- gondozóval
- szükség szerint más szakemberekkel

Az első látogatás alkalmával ismerteti feladatait és látogatásának célját. Először a gyámmal, gondozóval beszél, majd utána a gyermekkel négy szemközt.

Az első látogatáskor – ha a gyám, a gondozó, vagy a gyermek a tanácsadó feladatait és személyét még nem ismeri – a bemutatkozás során ismerteti feladatait látogatásának célját.

Megadja elérhetőségét a gyermeknek és a gyámnak.

A gyermekkel kapcsolatos dokumentáció kezelésének követelményeit – ügytípusonként rendszerezetten, zárható helyen – ismerteti.

Átnézi a dokumentációt, felhívja a gyámot/gondozót a hiányok pótlására.

Az egyéni elhelyezési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése:

- meghatározott cél elérése érdekében nevesítettek a feladatok;
- a feladatok elvégzéséért felelős személyek és szervezetek
- határidők;
- az elhelyezési terv mennyiben garantálja, hogy a gyermek ne rekedjen bent a szakellátásban;
- a gyermek életútjának alakítására vonatkozó célkitűzések-intézkedések;
- a gyermek bevonása a terv készítésébe;
- a családtagok felelősségének megjelenése;

Egyéni gondozási-nevelési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése:

- mennyiben felel meg az elhelyezési terv lebontásának;
- gondozással, neveléssel kapcsolatos feladatok részletes tervezése;
- szakemberek közötti munkamegosztás;
- különleges és speciális szükségletű gyermek szükségleteihez igazított ellátás, terápiás beavatkozások;
- a szabályozott kapcsolattartás megvalósulása;
- a gyermek testi, lelki állapota - ehhez kapcsolódó tennivalók;
- a gyermek tanulmányi haladása;
- átlagtól eltérő képességek figyelembe vétele (tehetséggondozás, korrekció);
- a gyermek származásával, vallási hovatartozásával kapcsolatos szükségletek;

A teljeskörű ellátás biztosításának színvonala:

- a gyermek élelmezése-különleges szükséglet figyelembe vétele;

- a gyermek ruházkodása;
- a gyermek higiénés ellátása;
- a gyermek zsebpénzének felhasználása;
- a gyermek magánszférájának tiszteletben tartása;
- a gyermek szabadidős, kulturális tevékenységei, üdültetése;
- a gyermek és a gyermekcsoport kapcsolata;
- a gyermek intézményen kívüli kapcsolatai;

A gyermek hazagondozása érdekében tett lépések:

- a gyám részéről
- a családgondozók részéről
- a nevelők részéről

A gyermek önálló életre való felkészítése:

- a gyermek életkorához mért önkiszolgálási, önállósági foka;
- ismeretei, jártassága hivatalos ügyek intézésében;
- állampolgári ismereteinek szintje;
- a gyermek vagyona, megtakarításai, befektetései;
- intézményen kívüli kortárs kapcsolatai;
- intézményen kívüli közösségekben, civil szervezetekben való részvétel;

A gyermek vagyonának kezelése:

- a vagyon értékállóságának garantálása;
- a vagyon gyarapítása; hasznosítása (ingatlanvagyon),
- pénzvagyon felelős kezelése;
- családi pótlék felhasználás;

5.2.2. Gyámi gondozói tanácsadás nevelőszülői gyámság esetében

Tartalmi leírás:

A nevelőszülőnek, mint gyámnak segítése, ellenőrzése.

A gyámi gondozói tanácsadó szoros együttműködésben végzi tanácsadói és ellenőrző munkáját a nevelőszülői tanácsadóval.

A tevékenység célja:

A nevelőszülői gyám feladatellátásának segítése és ellenőrzése, a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének időarányos teljesülése a gyermeki jogok érvényre jutása.

A tevékenység részletes leírása:

Az egyéni elhelyezési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése:

- meghatározott cél elérése érdekében nevesítettek a feladatok;
- a feladatok elvégzéséért felelős személyek és szervezetek
- határidők;
- az elhelyezési terv mennyiben garantálja, hogy a gyermek ne rekedjen bent a szakellátásban;
- a gyermek életútjának alakítására vonatkozó célkitűzések-intézkedések;

- a gyermek bevonása a terv készítésébe;
- a családtagok felelősségének megjelenése;

Egyéni gondozási-nevelési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése:

- mennyiben felel meg az elhelyezési terv lebontásának;
- gondozással, neveléssel kapcsolatos feladatok részletes tervezése;
- szakemberek közötti munkamegosztás;
- különleges és speciális szükségletű gyermek szükségleteihez igazított ellátás, terápiás beavatkozások;
- a szabályozott kapcsolattartás megvalósulása;
- a gyermek testi, lelki állapota - ehhez kapcsolódó tennivalók;
- a gyermek tanulmányi haladása;
- átlagtól eltérő képességek figyelembe vétele (tehetséggondozás, korrekció);
- a gyermek származásával, vallási hovatartozásával kapcsolatos szükségletek;

A teljeskörű ellátás biztosításának színvonala:

- a gyermek beilleszkedése a nevelőcsaládba;
- a gyermek élelmezése-különleges szükséglet figyelembe vétele;
- a gyermek ruházkodása;
- a gyermek higiénés ellátása;
- a gyermek zsebpénzének felhasználása;
- a gyermek magánszférájának tiszteletben tartása;
- a gyermek szabadidős, kulturális tevékenységei, üdültetése;
- a gyermek kapcsolata a családban élő többi gyermekkel;

A gyermek hazagondozása érdekében tett lépések:

- a gyám részéről
- a családgondozók részéről
- a nevelőszülők részéről

A gyermek önálló életre való felkészítése:

- a gyermek életkorához mért önkiszolgálási, önállósági foka;
- ismeretei, jártassága hivatalos ügyek intézésében;
- állampolgári ismereteinek szintje;
- a gyermek vagyona, megtakarításai, befektetései;
- intézményen kívüli kortárs kapcsolatai;
- intézményen kívüli közösségekben, civil szervezetekben való részvétel;

A gyermek vagyonának kezelése:

- a vagyon értékállóságának garantálása;
- a vagyon gyarapítása; hasznosítása (ingatlanvagyon),
- pénzvagyon felelős kezelése;
- családi pótlék felhasználás;

5.2.3. Gyámi gondozói tanácsadás hivatásos gyám esetében

Tartalmi leírás:

A gyermekotthonban, lakásotthonban, nevelőszülőnél, vagy más gondozási helyen elhelyezett gyermek hivatásos gyámjának segítése ellenőrzése.

A tevékenység célja:

A hivatásos gyám törvényes képviselői és vagyonkezelői vagy kizárólag vagyonkezelői feladatellátásának segítése és ellenőrzése.

A tevékenység részletes leírása:

Az egyéni elhelyezési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése:

- meghatározott cél elérése érdekében nevesítettek a feladatok;
- a feladatok elvégzéséért felelős személyek és szervezetek
- határidők;
- az elhelyezési terv mennyiben garantálja, hogy a gyermek ne rekedjen bent a szakellátásban;
- a gyermek életútjának alakítására vonatkozó célkitűzések-intézkedések;
- a gyermek bevonása a terv készítésébe;
- a családtagok felelősségének megjelenése;

Egyéni gondozási-nevelési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése:

- mennyiben felel meg az elhelyezési terv lebontásának;
- gondozással, neveléssel kapcsolatos feladatok részletes tervezése;
- szakemberek közötti munkamegosztás;
- különleges és speciális szükségletű gyermek szükségleteihez igazított ellátás, terápiás beavatkozások;
- a szabályozott kapcsolattartás megvalósulása;
- a gyermek testi, lelki állapota - ehhez kapcsolódó tennivalók;
- a gyermek tanulmányi haladása;
- átlagtól eltérő képességek figyelembe vétele (tehetséggondozás, korrekció);
- a gyermek származásával, vallási hovatartozásával kapcsolatos szükségletek;

A teljeskörű ellátás biztosításának színvonala:

- a gyermek beilleszkedése gondozási helyére;
- a gyermek élelmezése-különleges szükséglet figyelembe vétele;
- a gyermek ruházkodása;
- a gyermek higiénés ellátása;
- a gyermek zsebpénzének felhasználása;
- a gyermek magánszférájának tiszteletben tartása;
- a gyermek szabadidős, kulturális tevékenységei, üdültetése;
- a gyermek és a gyermekcsoport (családban nevelkedő többi gyermek) kapcsolata;

- a gyermek intézményen kívüli kapcsolatai;

A gyermek hazagondozása érdekében tett lépések:

- a gyám részéről
- a családgondozók részéről
- a gondozók részéről

A gyermek önálló életre való felkészítése:

- a gyermek életkorához mért önkiszolgálási, önállósági foka;
- ismeretei, jártassága hivatalos ügyek intézésében;
- állampolgári ismereteinek szintje;
- a gyermek vagyona, megtakarításai, befektetései;
- intézményen kívüli kortárs kapcsolatai;
- intézményen kívüli közösségekben, civil szervezetekben való részvétel;

A gyermek vagyonának kezelése:

- a vagyon értékállóságának garantálása;
- a vagyon gyarapítása; hasznosítása (ingatlanvagyon),
- pénzvagyon felelős kezelése;
- családi pótlék felhasználás;

A gyámi gondozói tanácsadó a hivatásos gyám fenti tevékenységei közül értelemszerűen csak azokat ellenőrzi, amelyekre a gyám kirendelése kiterjed.

A hivatásos gyám gondozás-nevelési feladatokat rendszerint nem lát el.

5.2.4. Gyámi gondozói tanácsadó gyámhivataloknak nyújtott szolgáltatásai

Tartalmi leírás:

A gondozási helyen történt látogatások tapasztalatairól tájékoztatja a gyámhivatalt félévente vagy szükség szerint.

Kezdeményezheti a gyermek gondozási helyének megváltoztatását, speciális, vagy különleges ellátási szükséglete megállapítását, örökbeadhatónak nyilvánítását.

Kezdeményezheti a gyám visszahívását.

A tevékenység célja:

A gyámhivatal döntéseinek szakmai előkészítése.

A gyámhivatal tájékoztatása az elhelyezési terv és az egyéni gondozási-nevelési gondozási terv időarányos teljesüléséről.

Örökbeadhatónak nyilvánítás kezdeményezése, ha ez a gyermek érdekében áll.

A tevékenység részletes leírása:

1. Tájékoztatás:

- A gyám tevékenységéről;
- A gyermek és a szülők kapcsolattartásáról;
- A szülőnek a gondozó intézménnyel vagy személlyel való együttműködéséről;

- A gyermeknek a gondozási helyre történő beilleszkedéséről;

2. Javaslat:

- nevelésbe vétel fenntartása vagy megszüntetése;
- elhelyezési terv fenntartása vagy módosítása;
- gondozási hely megváltoztatása, új gyám kirendelése,
- a gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánítása;
- a gyámi jogkör korlátozása illetve a gyám felmentése;

3. Felülvizsgálat:

- a gyámi gondozói tanácsadó a gyámhivatal által megjelölt időpontban részt vesz a felülvizsgálati tárgyaláson;
- a Szakszolgáltatnak biztosított fellebbezési jogkörben eljárva a gyámi gondozói tanácsadó képviseli a Szakszolgálatot, ha a gyermek érdekével ellentétes határozat születik.

5.2.5. A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása

Tartalmi leírás:

A gyámi gondozói tanácsadó tanácsadás keretében folyamatosan segíti és figyeli a gyermeki jogok érvényre jutását a gondozási helyeken.

A tevékenység célja:

A gyermeki jogok érvényesülése, jogsérelmek prevenciója.

A gyermek jogtudatosságának növelése.

A tevékenység részletes leírása:

A gyámi gondozói tanácsadó figyelemmel kíséri és segíti mindenekelőtt:

- a gyermek emberi méltósága tiszteletben tartását, különösen a bántalmazással, elhanyagolással szembeni védelmét
- a gyermek személyes szabadságának biztosítását
- a gyermek identitásának alakulását, az ehhez kapott segítséget
- lelkiismereti és vallás szabadságának gyakorlását
- a vérszerinti kapcsolattartáshoz fűződő jogát (különös figyelemmel arra, ha testvére külön gondozási helyen vannak)
- a gyermek panaszjogának érvényesülését
- az egészségi és pszichés szükségletének megfelelő ellátást (különösen tartósan beteg, fogyatékos, súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek esetén)
- a gyermek személyes tulajdonának és magánszférájának védelmét (különösképp a levéltitok védelme)

A gyámi gondozói tanácsadó figyelemmel kíséri és segíti továbbá:

- a gyermek együttműködési készségét a kapcsolattartások során
- tanulmányi kötelezettségének teljesítését
- az együttélési szabályok (házirend) követését

5.2.6. Gyámoknak nyújtott tanácsadás

Tartalmi leírás:

A gyámi gondozói tanácsadó a gyám munkáját tanácsadással segíti.

A tevékenység célja:

A gyám megerősítése abban, hogy a szülőt helyettesítő munkája során mindenben és mindenkor a gyermek legjobb érdekét és a gyermeket megillető jogok érvényre jutását támogassa.

A tevékenység részletes leírása:

A tanácsadás a gyámoknak nyújtott szolgáltatás, melynek során a gyám és a gyámi gondozói tanácsadó kiegészülve szükség szerint a nevelővel, családgondozóval vagy más szakemberekkel szorosan együttműködnek.

A gyámnak és a gondozóhely szakembereinek nyújtott tanácsadásnak kontroll funkciót is be kell töltenie.

A gyám így folyamatosan kontrollálja, hogy ő maga és a szakmai személyzet jó színvonalon biztosítja-e az ellátást és a gyermeki jogok érvényesülését.

A tanácsadás ilyen módon való megvalósulása a gyermeki jogok sérelmének prevencióját eredményezi.

A tanácsadás nem általában, hanem konkrét gyermek és az ő helyzete vonatkozásában valósul meg.

A tanácsadás tapintatosan, de egyértelműen kívánja segíteni a gyermekotthoni gyámot abban, hogy a gyermek érdeke mindig előbbre helyezendő az intézményi érdekeknél.

Tartalmi elemek folyamatileírása

A gyámi tanácsadó tevékenységei

Tevékenységek	Kinek?	Hol?	Mikor?
Gyámok segítése és ellenőrzése	Gyámoknak és gondozóknak Gyámhivatalnak De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	Szükség szerint, de legalább kéthavonta
Elhelyezési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése	Gyámoknak és gondozóknak Gyámhivatalnak De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	Szükség szerint, de legalább kéthavonta

	Gyámhivatalnak	Helyzetértékelés és javaslatok elkészítése során	Félévente, ill. soron kívül
Együttműködés a gyámhivatallal	De végső soron a gyermeknek	Felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételkor	Félévente, vagy évente, ill. soron kívül
Gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása	Gyermekeknek	Mindig és mindenkor	Mindig és mindenhol
Nevelőszülők alkalmasságának felülvizsgálata	Működtetőnek De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	3 évente, ill. soron kívül
Családi pótlék felhasználásának ellenőrzése	Gyámhivatalnak Fenntartónak De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	Évente kétszer

5.2.7. Látogatások protokollja

Tartalmi leírás:

A gyámi gondozói tanácsadó látogatása, amikor a gyermekkel és a gyámmal találkozik, meghatározott magatartási szabályok betartásával történik. A protokoll figyelemmel van arra, hogy a látogatás egy intézmény területén vagy a nevelőszülő lakásán történik.

A protokoll célja:

A tanácsadás és ellenőrzés eredményessége érdekében meg kell nyerni a gyermeket és a gyámot az együttműködés számára.

A tevékenység részletes leírása:

A gyámi gondozói tanácsadó 2 hibás viselkedési forma elkerülésére törekszik:

- szakember mivoltának tompítása érdekében feltűnően szívélyes szinte baráti attitűddel fordul a gyámhoz (rendszerint a nevelőszülői gyámhoz)
- ellenőrző funkcióját túlhangsúlyozva egyfajta felügyelői attitűddel jelenik meg a gyámnál.

A gyermek meghallgatása során törekszik arra, hogy a bizalmi kapcsolat kiépítése nem eredményezheti azt, hogy a gyermek egy játszma szereplőjeként „használja” a tanácsadót.

Az elvárható magatartási szabályok a gyám és a gyermek meghallgatásakor:

- udvariasság
- kommunikációra nyitott, érdeklődő viselkedés
- a látogatás céljának határozott és világos kommunikálása
- a kialakuló párbeszéd irányítása
- a gyermek esetében empátikus magatartás
- a beszélgetés során célirányosság és következetesség
- felkészültség (a gyermekkel kapcsolatos információk pontos ismerete)
- minden helyzetben képes a határtartásra

5.2.8. A látogatások után végzett tevékenység

Tartalmi leírás:

A gyámi gondozói tanácsadó a gondozási helyen tett látogatásának tapasztalatait, a megtett intézkedéseket írásban dokumentálja.

A tevékenység célja:

A tapasztalatok és megtett intézkedések hitelesen dokumentáltan rendelkezésre álljanak.

A problémák megelőzésére, kezelésére tett tanácsadói javaslatok visszakereshető módon rendelkezésre álljanak.

A tevékenység részletes leírása:

A látogatások tapasztalatainak és a megtett intézkedéseknek a folyamatos dokumentálása annak érdekében, hogy a „TESZ-3” – Helyzetértékelés adatlap félévenként esedékes megküldése a gyámhivatalnak megtörténjen.

A gyámi gondozói tanácsadó a „TESZ-3” – Helyzetértékelés adattartalmánál lényegesen bővebb információt gyűjt, ezért a munkáltatója által meghatározott módon saját dokumentációt vezet.

A tanácsadó saját dokumentációját a gyermek központi irattári iratanyagától elkülönítve tárolja.

Saját dokumentációját a gyermek gondozásának megszűnését követően megsemmisíti.

A látogatások dokumentált tapasztalatait kézjeggyével látja el.

A dokumentumnak tartalmaznia kell a gyermek személyazonosító adatait, a gondozási helyet és a gyám nevét.

A feljegyzéseknek tartalmazniuk kell a gyámi tanácsadó javaslatait, megállapításait, esetleg a gyámmal történt megállapodás emlékeztetőjét.

A dokumentációban a tanácsadó feljegyzi, ha a gyermek ügyében részt vett esetmegbeszélésen, vagy telefonbeszélgetést folytatott.

5.2.9. Helyzetértékelés és javaslatok megtétele

Tartalmi leírás:

A tanácsadó a szakszolgálat nevében helyzetértékelést és javaslatot készít az illetékes gyámhivatal számára.

A tevékenység célja:

A gyámhivatal döntéseinek szakmai előkészítése.

A tevékenység részletes leírása:

A tanácsadó a helyzetértékelésben állást foglal arról, hogy a nevelésbe vétel okai továbbra is fennállnak-e, megfelelő-e az egyéni elhelyezési terv. Ennek elkészítéséhez tájékoztatást kér a gyámtól, a gyermekjóléti szolgálattól, a gyermekvédelmi szakszolgálattól, a nevelőszülői hálózat működtetőjétől, szükség szerint a gyermekvédelmi szakértői bizottságtól. Ha a gyámhivatal soron kívüli tájékoztatása szükséges, akkor ezt nem a rendszeresített „TESZ-3” - Helyzetértékelés adatlapon kell megtenni.

Minden helyzetértékelés során ki kell térni:

- a nevelésbe vétel megszüntetésére vagy fenntartására
- elhelyezési terv fenntartására vagy módosítására
- a gondozási hely és a gyám változására (szükség szerint)

Egyéb helyzetértékelési szempontok:

(Ha a gyermek helyzete ezt megkívánja)

- a gyermek örökbeadhatónak nyilvánítása
- a gyámi jogkör korlátozása vagy a gyám felmentése
- kapcsolattartás újraszabályozása

A gyámi gondozói tanácsadó szakmailag vállalható, felelősségteljes javaslatot tesz, mert szoros együttműködést tart fenn a gyermekjóléti szolgálat családgondozójával és több oldalról származó, hiteles információk birtokában van.

A gyermek sajátos helyzetéből fakadóan szükségessé válhat még a következő javaslatok megtétele a gyámhivatal felé:

- családi jogállás rendezése
- lakcím megállapítása
- perindítás szülői felügyeleti jog megszüntetése iránt

5.3. Személyi feltételek

Szereplők:

- gyermek
- vérszerinti szülő, hozzátartozó
- gyám
- gondozó
- alapellátás családgondozója
- szakellátás családgondozója
- gyermekvédelmi szakértői bizottság
- gyámhivatal

A segítő szakemberek szakmai személyiségének karbantartásához, fejlesztéséhez a munkáltatónak biztosítania kell a szükséges szakmai támogató szolgáltatásokat (szupervízió, esetmegbeszélés, kiégés elleni tréning). A szükséges szakmai támogató szolgáltatásokat külön szakmai-módszertani ajánlás tartalmazza.

5.4. Kompetenciák

- Adekvát kommunikáció
- Elhivatottság, elkötelezettség
- Empátia
- Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
- Kapcsolatteremtő készség
- Konszenzuskészség
- Kontroll (ellenőrző képesség)
- Problémafelismerő készség
- Stressz-tűrő képesség

5.5. Tárgyi feltételek

- Irodahelyiség
- Saját íróasztal
- Számítógép és nyomtató
- Telefon (vonalas és mobil egyaránt), fax
- Internet hozzáférési lehetőség
- Szolgálati és/vagy saját gépkocsi használati lehetőség

6. Indikátorok

Meghatározás (tevékenység)	Indikátor (hogyan)	Forrás (adat)
1. Kapcsolatfelvétel és fenntartás a gondozási hellyel, gyámmal	Első (bemutakozó), majd rendszeres személyes találkozás a gyámmal, a gyermek gondozóival Tanácsadó/találkozások száma/gyám/év	A gyermek iratanyaga, Éves beszámoló,
2. Kapcsolatfelvétel és fenntartás a gyermekkel	Első (bemutakozó), majd rendszeres találkozások a gyermekkel 2 havonta megtörténik/gyermek/tanácsadó	A gyermek iratanyaga, Éves beszámoló
3. Kapcsolatfelvétel és fenntartás a gyermekkel	Találkozások száma/gyermek/év	A gyermek iratanyaga, Éves beszámoló
4. Egyéni gondozási-nevelési terv készítés (Szt.	A gyermek szükségleteinek pontos ismeretében végzi Tanácsadó/	Gyámhivatali határozat, Felülvizsgálati

szerint), terv módosítása	tervkészítés/gyermek/év	jegyzőkönyvek
5. A teljeskörű ellátás ellenőrzése	Gyerek/ellenőrzések száma/év	A gyermek iratanyaga Csoportnapló Zsebpénzkarton Ruhakarton Családi pótlék felhasználás nyilvántartása
6. Egyéni gondozási- nevelési terv ellenőrzése	A megvalósult egyéni gondozási- nevelési terv/gyermekek aránya/év	Egyéni gondozási- nevelési terv, Gyámi, gondozói tanácsadói jelentés Felülvizsgálati jegyzőkönyv
7. Kapcsolattartás	Kapcsolattartás száma/gyermek/hó	Csoportnapló Családgondozói adatlap
8. Örökbefogadhatóvá nyilvánítás kezdeményezése	Kezdeményezések száma/év	Felterjesztés Gyámhivatali végzés
9. Örökbefogadhatóvá nyilvánítás kezdeményezése	Örökbefogadhatóvá nyilvánítottak aránya/kezdeményezések száma/év	Felterjesztés Gyámhivatali végzés
10. Gyámhivatal számára végzett szolgáltatás	Javaslatok száma/tanácsadó/év	Gyámi, gondozói tanácsadói jelentés
11. Gyámhivatal számára végzett szolgáltatás	Az elfogadott javaslatok aránya/összes javaslat/év	Gyámi, gondozói tanácsadói jelentés Felülvizsgálati jkv.
12. Munkatársak mentálhigiénéje	Szupervízióban, esetmegbeszélésen résztvevők aránya (összes munkatárshoz képest)	Éves beszámoló

7. Ellenőrző lista a protokollok megvalósításához

A gyámnak a gondozási-nevelési feladatok ellátásához nyújtott segítség és ellenőrzés érdekében:

- Az egyéni gondozási-nevelési tervet átnézi, ennek kapcsán informálódik a gondozást-nevelést ellátó személy gyermekkel kapcsolatos tapasztalatairól, a beilleszkedés folyamatáról. Szükség esetén tanácsot ad.
- A nem gyermekotthonban elhelyezett gyermekek esetében az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítésében segítséget nyújt /Szt. hatálya alá tartozó otthonokban/.
- Az egyéni gondozási-nevelési terv esetleges módosítására, a hiányosságok pótlására felhívja a gyám figyelmét.
- Ellenőrzi a zsebpénzkarton meglétét és vezetését, szükség esetén a vezetéshez tanácsot ad
- Érdeklődik a zsebpénzfelhasználás módjáról, szükség esetén tanácsot ad.
- Nevelőszülőnél nevelkedő gyermek esetében felhívja a gyám figyelmét az élettörténetkönyv vezetésének fontosságára, majd további látogatásai során ellenőrzi annak folyamatos vezetését
- Felhívja a gyám figyelmét arra, hogy a gyermekről évente legalább egy fényképnek kell készülnie, és javasolja, hogy abból adjon a gyermeknek is (fotóalbum készítése). További látogatásai alkalmával ellenőrzi ennek megvalósulását.
- Tájékozódik a gyermek napirendjéről, a szabadidő hasznos eltöltésének megszervezéséről, módjáról, szükség szerint ennek kialakításához tanácsot ad.
- Ellenőrzi, hogy a gyermeket életkorának megfelelő módon bevonják-e a háztartási munkába, szükség esetén tanácsot ad.
- Tájékozódik arról, hogy milyen módszerekkel segítik elő azt, hogy a gyermek megtanulja az önálló gazdálkodást, szükség esetén tanácsot ad.
- Érdeklődik arról, hogy amennyiben szükség van rá, milyen külső szakemberek segítségét veszik igénybe. /pszichológus, pszichiáter, fejlesztőpedagógus, logopédus/.
- Érdeklődik a gyermek étkezési szokásairól, ha szükséges tanácsot ad, és ellenőrzi a napi ötszöri étkezés lehetőségének biztosítását.
- Tájékozódik a gyermek egészségügyi ellátásáról/ rendszeres szűrések, szemészet, fogászat, kötelező védőoltások/. Szükség esetén felhívja a gondozó figyelmét ezek szükségességére. Figyelme kiterjed a gyermek esetleges akut betegségeire és azok kezelésére is.
- Érdeklődik, hogy hol és milyen oktatási formában vesz részt a gyermek /óvoda, iskola, középiskola, szakiskola/. Ha a gyermek nem a képességeinek megfelelő oktatásban részesül, figyelmezteti erre a gyámot.

- Érdeklődik arról, hogy a gyermek továbbtanulásával kapcsolatosan kikérték-e a szülő véleményét, és amennyiben nem, felszólítja ennek pótlására a gyámot.
- Érdeklődik aziránt, hogy ismeri-e a gyám a gyermek véleményét iskoláztatásával, jövőjének megtervezésével kapcsolatban. A gyermekkel történő beszélgetés során erről a gyermeket is megkérdezi.
- Érdeklődik arról, hogy van-e a gyermeknek valamihez különös érzéke, vagy erősebb tehetsége, és amennyiben igen, figyelmezteti a gyámot arra, hogy ezt a tevékenységet biztosítsa a tehetséggondozás követelményének megfelelően.
- Megtudakolja, hogy a gyermek vagy a szülő kérésének megfelelően a gondozó/gyám a vallásoktatással kapcsolatos igényeiket ki tudja-e elégíteni, s ha nem, figyelmezteti ennek fontosságára.
- Figyel arra is, hogy a gyermek, és/vagy a szülő igényeinek megfelelően a gyermek az etnikai hovatartozása szerinti hagyományokat ápolhassa.
- Ellenőrzi, hogy a gyermeket életkorának megfelelő módon bevonják-e a háztartási munkába, szükség esetén tanácsot ad.
- Megtekinti a gyermek személyes életterét, ellenőrzi a rendszeres életvitel megvalósításához szükséges tárgyi feltételeket, és figyel arra, hogy a gyermeknek legyen zárható szekrénye, vagy fiókja.
- Meghallgatja a gondozót/gyámot, hogy hogyan biztosítják a gyermek levél- és egyéb titokhoz való jogát. Szükség esetén tanácsot ad.
- Tájékozódik arról, hogy mennyire és hogyan biztosítják a gyermeknek a személyes kapcsolatai szabad ápolásának jogát, tud-e a gyermek telefonálni, levelezni.
- Érdeklődik arról, hogy kíváncsiak-e, meghallgatják-e a gyermek panaszait. Ha a gyermek ezen joga sérül, figyelmezteti a gyámot.
- Tájékozódik a gondozó/gyám/ büntetési és jutalmazási módszereiről, és szükség szerint tanácsot ad.
- Érdeklődik aziránt, hogy a gondozó/gyám/ ismeri-e a szülő véleményét a gyermeke ellátásáról, és ha igen, figyelembe tudja-e venni a szülő esetleges kívánságait. A szülő esetleges kéréseinek figyelembe vételével kapcsolatban tanácsot ad.
- Részletesen érdeklődik a gyermek és a kapcsolattartásra feljogosított személyek közötti kapcsolattartás alakulásáról. /hozzátartozók magatartása, a kapcsolattartás gyakorisága, határozatban rögzített módja, attól való eltérések oka, elmaradt kapcsolattartások pótlása/.
- Informálódik arról, hogy a hozzátartozókat tájékoztatja-e a gyám a gyermek sorsának alakulásáról, életének apróbb mozzanatairól.
- Tájékozódik arról, hogy milyen információkkal rendelkezik a gyám a kapcsolattartásra feljogosítottak körülményeiről, életmódjukról. Kíváncsi arra is, hogy honnan származnak a gyám információi /maguktól az érintettektől, vagy áttételes információkról van-e szó/.

- A gyámmal/gondozóval való beszélgetés után a gyermekkel történő négy szemközti beszélgetésre törekszik.
- A gyermekkel történő beszélgetés során a gondozott életkorának és személyiségállapotának megfelelő indirekt kérdésekkel irányított beszélgetésében a gyámmal történő konzultáció témáit járja körbe.

A törvényes képviselőt ellátásához nyújtott segítség és ellenőrzés érdekében:

- Ellenőrzi, hogy megtörtént-e a gyermek hivatalos iratainak beszerzése és rendezése, szükség esetén tanácsot ad.
- Ellenőrzi, hogy bejelentették-e a gyermeket a határozatban megállapított lakcímre, illetve hogy megtörtént-e a tartózkodási helyre történő bejelentés.
- Tájékozik arról, hogy milyen esetekben volt szükség jognyilatkozat megtételére, és ezek a gyermek érdekében történtek-e.
- Ellenőrzi, hogy a gyám tartja-e a szükséges szakemberekkel a kapcsolatot, és hogy ezek intenzitása, módja megfelel-e a gyermek érdekeinek. Szükség esetén tanácsot ad.
- Ellenőrzi, hogy a gyám elkészítette és elküldte-e a gyámhivatalnak a félévenként esedékes gyámi jelentését, szükség esetén ennek megírásában segítséget nyújt.

A vagyonkezelői feladatok ellátáshoz nyújtott segítség és ellenőrzés érdekében:

- Ellenőrzi, hogy a gyám időben igényelte-e meg a családi pótlékot és az esetleges árvaellátást. Szükség esetén ennek elintézéséhez tanácsot ad.
- Gyermekotthonban nevelkedő gyermekek esetében évente kétszer ellenőrzi a családi pótlék felhasználását.
- Érdeklődik arról, hogy a vagyonleltár elkészítésében részt vett-e a gyám.
- Tájékozik arról, hogy volt-e a gyámnak bármiféle cselekménye a gyermek vagyonával kapcsolatban az utolsó látogatás óta.
- Ellenőrzi, hogy a gyám elkészítette-e az éves számadását. Szükség esetén ebben segítséget nyújt /pl. hagyatéki eljárás, ingatlanhasznosítás/.
- Tájékozik arról, hogy van-e a gyermeknek olyan vagyona, jövedelme, amelynek kezelése különleges szakértelmet igényel, és javasolja a gyámnak, hogy kérje eseti gondnok kirendelését.
- Amennyiben a gyámhivatallal való együttműködése során értesül arról, hogy a gyermek családi pótlékából pénzfelszabadítás történt, ellenőrzi, hogy a pénzfelszabadításból származó összeget valóban a kért tárgy megvásárlására használták-e fel. /pl. számítógép, nyaralási költséghez hozzájárulás, jogosítvány megszerzése/
- Ellenőrzi, hogy ezekben az esetekben az eseti számadást a gyám elkészítette-e, szükség esetén segítséget nyújt.

Szempontsor a szabályozó gyakorlati megvalósulásának mutatójaként:

A gyámi tanácsadó ismeri a hozzá tartozó gyermeket.

Dossziét nyitott a gyermek számára.

Átnézte az előzményi iratokat.

A dosszié tartalmazza a gyermek beutaló és gyámkirendelő határozatát, a szakértői bizottság szakvéleményét, az egyéni elhelyezési tervet.

Felvette a kapcsolatot a gyámmal, a hivatásos gyámmal, a nevelőszülői tanácsadóval és a gyermekjóléti szolgálat családgondozójával.

A kéthavonkénti látogatás megvalósulása.

A gyámi tanácsadó a látogatások tapasztalatairól és a megtett intézkedésekről szóló dokumentációt vezet megfelelő formai és a tartalmi követelmények szerint.

Találkozott a gyermekkel.

Találkozott a gondozóval/gyámmal.

Megnézte a gondozási helyen a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervét.

Ha szükség volt rá, segített ennek elkészítésében.

Ellenőrizte, hogy az a szakértői bizottság szakvéleményének és az egyéni elhelyezési tervnek megfelelően készült el.

Javaslatot tett a módosítására, ha szükséges volt.

Megtekintette a gyermek személyes életterét.

Ellenőrizte, hogy a gyermeknek van-e zárható szekrénye, vagy fiókja.

Meggyőződött arról, hogy a gyermek magántitokhoz való joga nem sérül-e.

Ellenőrizte a zsebpénzkarton meglétét.

Tanácsot adott ennek vezetésével kapcsolatban.

Ellenőrizte, hogy a gyermek valóban megkapja a zsebpénzét.

Tájékozódott arról, hogy annak felhasználásáról a gyermek maga döntött-e.

Ellenőrizte, hogy a gyermekről készülnek fotók, van-e a gyermeknek fotóalbuma.

Ellenőrizte, hogy a nevelőszülő vezeti az élettörténetkönyvet. Tanácsot ad vezetésével kapcsolatban.

Ellenőrizte, hogy a gyermek a képességeinek megfelelő intézményes oktatásban vesz részt.

Ellenőrizte, hogy a gondozási hely gondoskodik a gyermek tehetségének kibontakozásáról.

Ellenőrizte, hogy a gyermek hasznos szabadidő eltöltése megoldott.

Ellenőrizte, hogy a gyermek részesül a megfelelő egészségügyi ellátásokban, részt vesz a szűréseken, megkapja a kötelező védőoltásokat.

Tájékozódott arról, hogy a gyermek akut betegsége esetén megkapta a szükséges orvosi ellátásokat.

Ellenőrizte, hogy a gyermek hozzájut a szakvéleményben megállapított mentálhigiénés szolgáltatásokhoz.

Informálódott, a gyermek beilleszkedése felől. Megfelelő tanácsokat adott ezzel kapcsolatban.

Négyszemközt beszélt a gyermekkel.

Meggyőződött arról, hogy figyelembe veszik a gyermek kívánságait, panaszait.

Informálódott a gyermek kapcsolattartásairól.

Figyelmezteti a gyámot az elmaradt kapcsolattartások pótlására.

Informálódik a szülők magatartásáról, együttműködési készségéről.

Rendelkezik a gyám információval a szülők életkörülményeiről

Ellenőrzi, hogy a szülők vagy a gyermek kérésének megfelelően biztosítják a gyermek vallásgyakorlását, ápolhatja-e az etnikai hovatartozása szerinti hagyományokat.

Ellenőrzi, hogy a gondozó/gyám megfelelő intenzitással tartja a kapcsolatot a szükséges szakemberekkel.

Meggyőződik arról, hogy részt vesz-e a gyám a gyermek felülvizsgálatán.

Ellenőrzi, hogy időben elkészített-e a gyám a féléves gyámi beszámolóját.

Segíti ennek elkészítésében.

Ellenőrzi, hogy a gyám időben megigényelte-e a családi pótlékot.

Ellenőrzi évente kétszer, hogy a gyermekotthoni gyám hogyan használta fel a gyermek családi pótlékát.

Meggyőződik arról, hogy a gyermek vagyonából történt pénzfelszabadítás esetén a kért összeget arra fordították-e, amire azt kérték.

Utánanéz annak, hogy van-e a gyermeknek különleges szakértelmet igénylő vagyoni ügye. Javaslatot tesz arra, hogy kérjék vagyonkezelő eseti gondnok kirendelését.

Ellenőrzi, hogy a gyám időben elkészítette-e az éves rendes, vagy az eseti számadását. Segítséget nyújt ebben.

Ellenőrzi, hogy a gyám beszerezte-e a gyermek hivatalos iratait.

Ellenőrzi, hogy a gyám bejelentette-e a gyermeket a megállapított lakcímre és a tartózkodási helyre.

Ellenőrzi, hogy a gyám tett-e valamilyen okból kifolyólag a törvényes képviselő keretében jognyilatkozatot, és hogy ez a gyermek érdekében állt-e.

Gyámhivatallal történő együttműködés:

A gyámi tanácsadó elkészíti és elküldi a félévenként esedékes helyzetértékeléseit a gyámhivatalnak.

Helyzetértékelése megfelel a tartalmi és formai követelményeknek.

Kiépíti szakmai kapcsolatát a gyermekjóléti szolgálatokkal.

Javaslati szakszerűek és a gyermek érdekében állók.

Részt vesz a gyermek felülvizsgálati tárgyalásain.

Szakmai érveivel megfelelően hozzájárul a gyámhivatal döntéséhez.

8. Mellékletek

8.1. Szakirodalom

-Zámbó Géza 2004. A gyermekvédelmi gyámság. Szeged.

-Rózsa Eszter 2008. A gyermekjogok tartalma, érvényesülése és védelme – doktori értekezés. Pécs.

- Zsámbéki Eszter 2001. A gyámi, gondozói tanácsadói munka tapasztalatai a fővárosi gyermekotthonokban. Család, Gyermekek, Ifjúság, 10. évfolyam, 1. szám.

8.2. Jogsabályok

A gyermekek védelméről és a gyámiügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

63. §

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

149. - 152.§

149/1997. (IX.10) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámiügyi eljárásról

109. §

261/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet a nevelőszülői, a hivatásos nevelőszülői és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről

5. §

235/1997 (XII.17.) Korm. rendelet Nyilvántartás a gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekekről

2. melléklet

8.3. Táblázat

Tartalmi elemek folyamatleírása

A gyámi tanácsadó tevékenységei

Tevékenységek	Kinek?	Hol?	Mikor?
Gyámok segítése és ellenőrzése	Gyámoknak és gondozóknak Gyámhivatalnak De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	Szükség szerint, de legalább kéthavonta
Elhelyezési tervben megjelölt feladatok végrehajtásának ellenőrzése	Gyámoknak és gondozóknak Gyámhivatalnak De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	Szükség szerint, de legalább kéthavonta

	Gyámhivatalnak	Helyzetértékelés és javaslatok elkészítése során	Félévente, ill. soron kívül
Együttműködés a gyámhivatallal	De végső soron a gyermeknek	Felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételkor	Félévente, vagy évente, ill. soron kívül
Gyermekek jogok érvényesülésének biztosítása	Gyermekeknek	Mindig és mindenkor	Mindig és mindenhol
Nevelőszülők alkalmasságának felülvizsgálata	Működtetőnek De végső soron a gyermeknek Gyermekek otthoni gyámjainak	Látogatások során	3 évente, ill. soron kívül
Családi pótlék felhasználásának ellenőrzése	Gyámhivatalnak Fenntartónak De végső soron a gyermeknek	Látogatások során	Évente kétszer

9. Fogalommagyarázatok

A protokollban szereplő fogalmak magyarázatait a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete által készített és kiadott Fogalomtár tartalmazza (www.mogyesz.hu).

10. Jogszabály-módosítási javaslatok

Meg kell teremteni a jogszabályi feltételeket ahhoz, hogy a segítő szakemberek folyamatos szakmai támogató szolgáltatásokat kapjanak szakmai személyiségük karbantartása és a jó minőségű munkavégzés érdekében.